

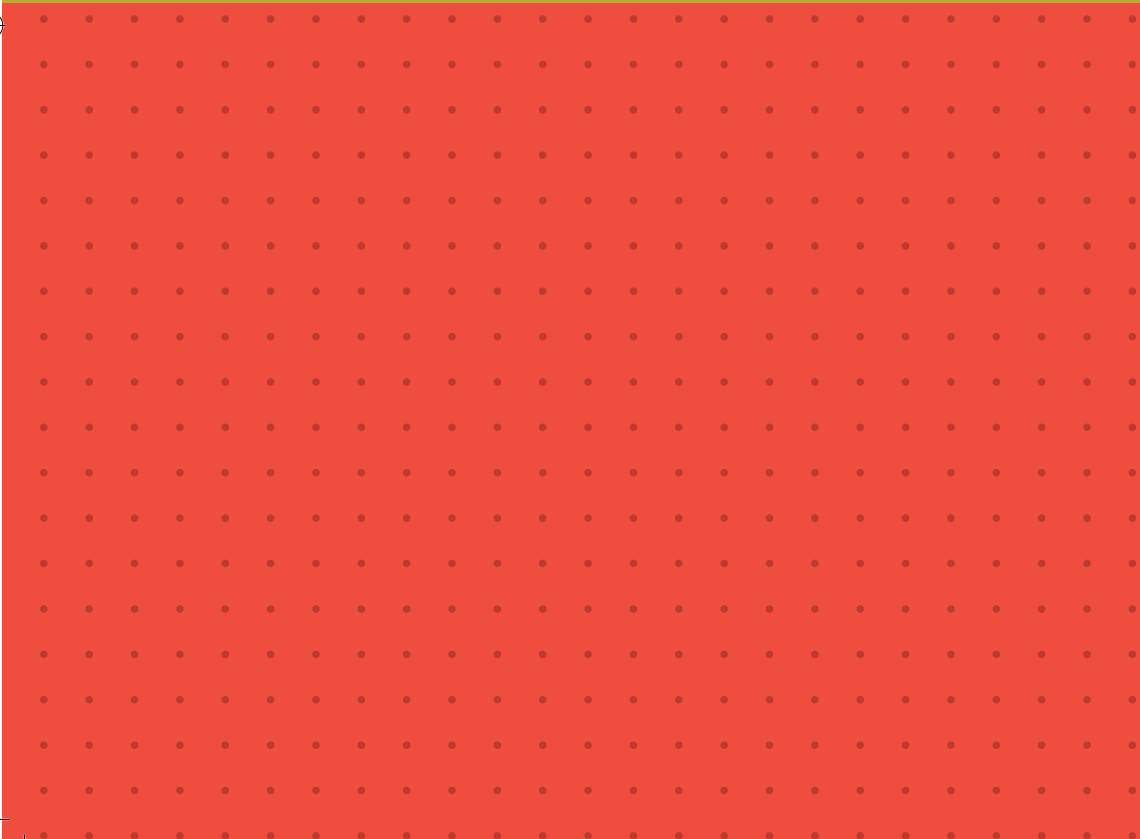
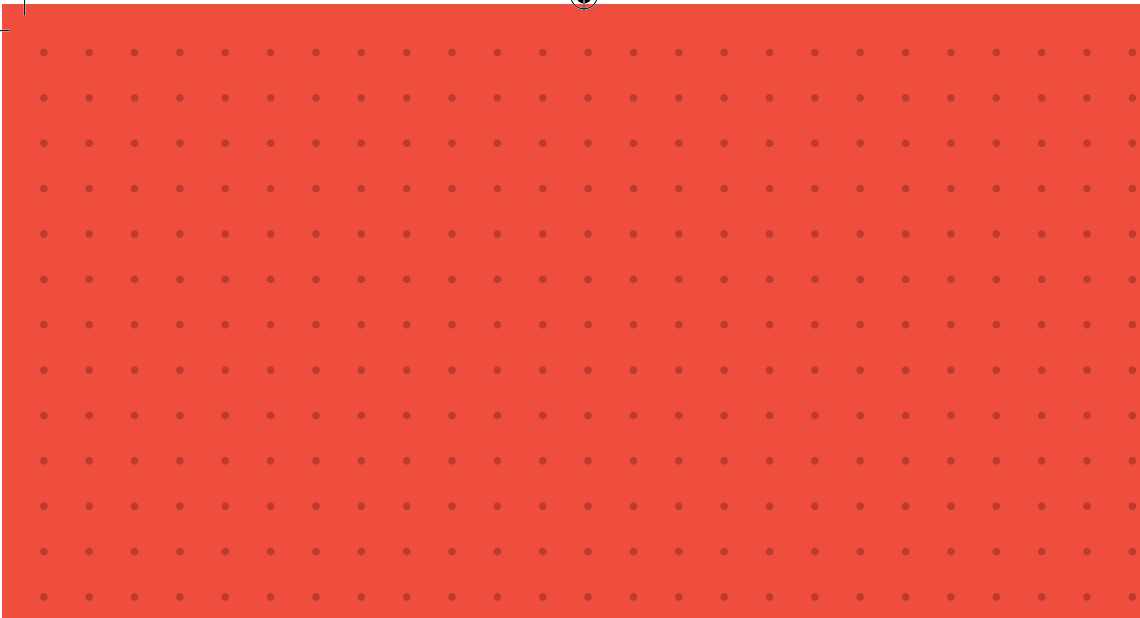
SZW

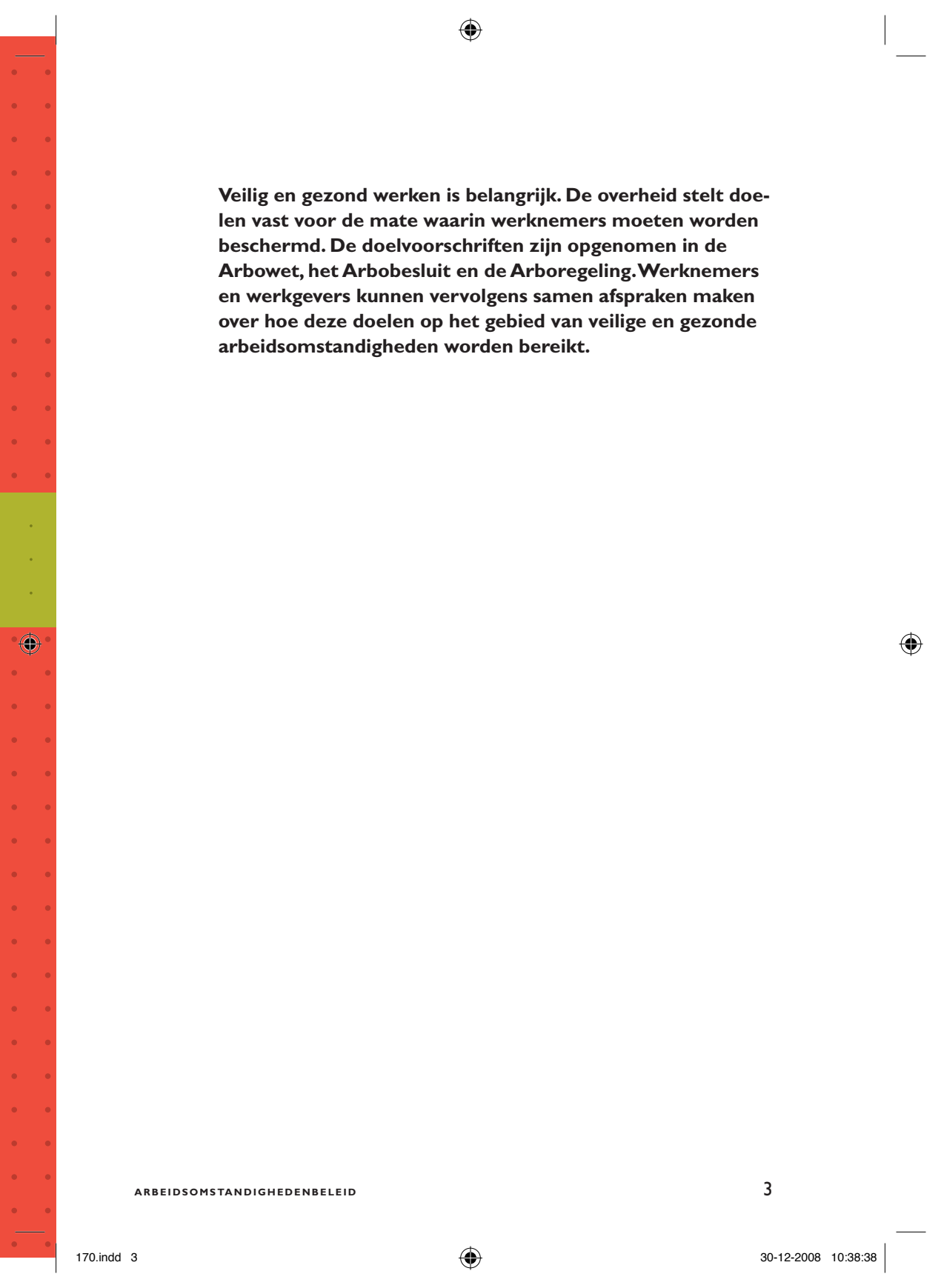
Ministerie van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid

Arbeidsomstandighedenbeleid

informatie voor werkgevers en werknemers

Veilig en gezond werken is belangrijk. De overheid stelt doelen vast voor de mate waarin werknemers moeten worden beschermd. De doelvoorschriften zijn opgenomen in de Arbowet, het Arbobesluit en de Arboregeling. Werknemers en werkgevers kunnen vervolgens samen afspraken maken over hoe deze doelen op het gebied van veilige en gezonde arbeidsomstandigheden worden bereikt.

Wat is arbobeleid?

Arbobeleid is het beleid dat een werkgever voert op het gebied van arbeidsomstandigheden zodat werknemers veilig en gezond kunnen werken.

Overheid: wettelijk kader

De overheid zorgt voor een wettelijk kader met zo min mogelijk regels en zo weinig mogelijk administratieve lasten. Ze stelt doelvoorschriften vast. Hierin staat welk beschermingsniveau werkgevers moeten bieden aan hun werknemers, zodat zij veilig en gezond kunnen werken. De doelvoorschriften zijn zo veel als mogelijk concreet beschreven.

Voorbeelden van concrete doelvoorschriften:

- Het voorschrift om maatregelen te nemen als het gevaar bestaat om 2,5 meter of meer te vallen.
- Het voorschrift om maatregelen te nemen als het geluidsniveau op de werkplek hoger is dan 85 decibel.

Voorbeeld van een niet concreet doelvoorschrift:

- Op arbeidsplaatsen waar gevaar voor verdrinking bestaat wordt dit gevaar zoveel mogelijk voorkomen en zijn doelmatige middelen voor het redden van drenkelingen op een goed zichtbare plaats beschikbaar.

Werkgevers en werknemers: afspraken in arbocatalogi

Werkgevers en werknemers geven zelf invulling aan de doelvoorschriften die de overheid stelt. De afspraken die zij hierover maken kunnen worden vastgelegd in een arbocatalogus.

Wat staat er in een arbocatalogus?

Een arbocatalogus bevat de afspraken die werkgevers en werknemers samen over veilige en gezonde arbeidsomstandigheden hebben gemaakt om te voldoen aan de doelvoorschriften die de overheid stelt. Het kan bijvoorbeeld gaan om maatregelen die aan een veilig en gezond werkklimaat hebben bijgedragen, normen uit (wetenschappelijke) onderzoeken, goede praktijken, NEN-normen, brancherichtlijnen, convenanten of leidraden.

Arbocatalogus niet verplicht

Het opstellen van een arbocatalogus is niet verplicht. U moet wel inzichtelijk kunnen maken dat u voldoet aan de doelvoorschriften.

Marginale toetsing

De Arbeidsinspectie toetst arbocatalogi die op branche- of sectorniveau tot stand zijn gekomen marginaal. De criteria voor de toetsing zijn:

- Is beschreven voor welk werkgebied (branche/groep bedrijven) de catalogus bedoeld is?
- Vertegenwoordigen de opstellers de werkgevers en werknemers in dit werkgebied?
- Is de catalogus beschikbaar en kenbaar voor werkgevers en werknemers?
- Wordt bij navolging van de catalogus voldaan aan de doelvoorschriften? Dit punt wordt getoetst met een quickscan: is de catalogus begrijpelijk, logisch en niet in strijd met de wet?

Catalogi die voldoen aan de marginale toetsing vormen het referentiekader voor de handhaving door de Arbeidsinspectie. U kunt de catalogus voor een marginale toetsing sturen naar de Arbeidsinspectie op het volgende adres:

Arbeidsinspectie
t.a.v. de algemeen directeur
Postbus 90801
2509 LV Den Haag

Een overzicht van de door de Arbeidsinspectie goedgekeurde arbocatalogi vindt u op www.arbonieuwestijl.nl en www.arboportaal.nl.

Wat zijn belangrijke onderdelen van arbobeleid?

Werknemers moeten hun werk veilig en gezond kunnen uitvoeren. Belangrijke onderdelen van de Arbowet zijn:

- Een werkgever is verplicht om een risicoinventarisatie en -evaluatie (RI&E) te maken, waarin staat welke risico's arbeid voor de werknemers met zich mee brengt. Verder moet er een plan van aanpak zijn waarin staat hoe en wanneer risico's voor de veiligheid en gezondheid van werknemers worden aangepakt. Een RI&E hoeft niet jaarlijks te worden aangepast. Aanpassing is wel noodzakelijk als bijvoorbeeld de werkmethodes wijzigen en/of als er nieuwe risico's zijn. Meer informatie vindt u bij het onderwerp RI&E op www.szw.nl.
- De ondernemingsraad of personeelsvertegenwoordiging moet instemmen met het arbobeleid. Ook hebben zij instemmingsrecht ten aanzien van de inhoud van het verzuimbeleid, waaronder het takenpakket van de preventiemedewerker. Ontbreekt er een ondernemingsraad of personeelsvertegenwoordiging, dan voert de werkgever overleg met belanghebbende werknemers. Meer informatie over de ondernemingsraad vindt u op www.szw.nl bij het onderwerp Medezeggenschap.
- Elke bedrijf moet minstens één werknemer aanwijzen als preventiemedewerker. Deze houdt zich bezig met de dagelijkse veiligheid en gezondheid op de werkvloer. Als het een bedrijf betreft met niet meer dan 25 werknemers dan kan een werkgever deze taak zelf op zich nemen. Meer informatie over de preventiemedewerker vindt u bij het onderwerp Arbodienstverlening op www.szw.nl.

- Een werknemer moet de gelegenheid hebben een Periodiek Arbeidsgezondheidskundig Onderzoek (PAGO) te ondergaan. De bedrijfsarts kijkt dan of er gezondheidsproblemen als gevolg van het werk zijn.
- In elk bedrijf moet bedrijfshulpverlening aanwezig zijn. Bedrijfshulpverleners kunnen bij calamiteiten werknemers en bezoekers goed opvangen en verzorgen. Werkgevers moeten zorgen dat de bedrijfshulpverleners voldoende geschoold zijn. De werkgever kan zelf de taken van de bedrijfshulpverlening op zich nemen, maar moet wel ten minste één werknemer aanwijzen die hem vervangt bij afwezigheid. Er zijn geen specifieke opleidingseisen. Meer informatie vindt u bij het onderwerp Bedrijfshulpverlening op www.szw.nl.

Meer informatie kunt u ook vinden op www.arboportaal.nl.

Gelden de arboregels ook voor zelfstandigen en vrijwilligers?

De Arboregelgeving geldt niet voor zelfstandigen en vrijwilligers, tenzij het gaat om ernstige risico's, zoals valgevaar of het werken met gevaarlijke stoffen. Is hiervan sprake, dan gelden de regels hierover ook voor deze groepen.

Wat doet de Arbeidsinspectie?

De Arbeidsinspectie houdt toezicht op de naleving van de Arbowet- en regelgeving. Zij controleert of een bedrijf voldoet aan de doelvoorschriften die staan omschreven in de Arbowet. Bij de handhaving door de Arbeidsinspectie worden de goedgetoetste arbocatalogi als referentiekader gebruikt.

Boetes en stillegging

De Arbeidsinspectie kan bij overtredingen boetes opleggen. Zowel de werkgever als de werknemer kan een boete krijgen als hij zich niet aan de wet houdt. Constataert de Arbeidsinspectie in een bedrijf een situatie die ernstig gevaar oplevert voor werknemers, dan kan zij een werkgever verplichten het werk per direct stil te laten leggen.

Branchebrochures

De Arbeidsinspectie ontwikkelt voor iedere sector branchebrochures die bedrijven vóór de inspectie krijgen toegestuurd. In deze voorlichtingsbrochures staat informatie over de belangrijkste arbeidsrisico's in de sector. Ook vindt u er de regels waaraan werkgevers moeten voldoen en de wijze waarop de Arbeidsinspectie daarop inspecteert. De brochure biedt een handvat voor een goed arbobeleid binnen de organisatie. De voorlichtingsbrochure kan de personeelsadviseur, de bedrijfsleiding, werknemers en/of arbodeskundige helpen bij voorbereiding op de inspectie. De branchebrochures zijn beschikbaar via de website van de Arbeidsinspectie, www.arbeidsinspectie.nl.

Werkwijze Arbeidsinspectie: hard waar moet, zacht waar kan

In branches en sectoren waar arbocatalogi van toepassing zijn verklaard en de arbozaken op orde zijn, zal de Arbeidsinspectie soepel optreden. Wanneer aandacht voor arbeidsomstandigheden echter aanzienlijk onder de maat is en de Arbeidsinspectie bij haar inspecties overtredingen of misstanden aantreft zal zij hard optreden.

Wat moet u doen als u er samen niet uitkomt?

Als er een conflict is over de arbeidsomstandigheden in het bedrijf, moet een werkgever samen met de werknemers proberen een oplossing te vinden. Als dat niet lukt, bijvoorbeeld als er sprake is van gecompliceerde risico's, kunnen er deskundigen worden ingeschakeld, bijvoorbeeld een preventiemedewerker of iemand van de arbodienst. Werknemers of de ondernemingsraad kunnen ook een klacht indienen bij de Arbeidsinspectie of deze dienst vragen om een onderzoek in te stellen. Dit kan ook anoniem.

Hoe ondersteunt de overheid u bij een veilig en gezond arbobeleid?

Bij het ontwikkelen van veilige en gezonde arbeidsomstandigheden wordt u op verschillende manieren ondersteund. Bijvoorbeeld door:

Arboportaal.nl

Op het Arboportaal kunnen werkgevers, werknemers en preventie-medewerkers informatie vinden over de wetgeving en arbeidsomstandigheden. Deze informatie omvat alle aspecten van veilige en gezonde arbeidsomstandigheden en verwijst u door naar specifieke informatie en aanpak van branches en sectoren.

Subsidie STA

Met de tijdelijke subsidieregeling Stimulering Totstandkoming Arbocatalogi (STA) kunnen werkgevers- en werknemersorganisaties een subsidie aanvragen als tegemoetkoming in de kosten voor het opstellen van een arbocatalogus voor hun sector of branche. Meer informatie vindt u op de website van het Agentschap SZW, www.agentschap.szw.nl.

Normen en certificaten

Certificatie en normalisatie kunnen een belangrijke rol spelen bij het realiseren van goede arbeidsomstandigheden. Vrijwillig geaccepteerde normen kunnen - bijvoorbeeld per bedrijfstak - een gedetailleerde invulling geven aan globale regelgeving.

Voor deze invulling zijn onder meer de nationale (NEN), Europese (NEN-EN/CEN) en internationale (ISO) normen te gebruiken.

Bedrijven en bedrijfstakken kunnen daarbij zelf prioriteiten stellen. Op arboterrein bestaan een groot aantal wettelijk verplichte certificatieregelingen. Het ministerie van SZW ondersteunt certificatie-activiteiten waar nodig.

Meer informatie

www.arboportaal.nl

www.arbonieuwestijl.nl

www.arbeidsinspectie.szw.nl

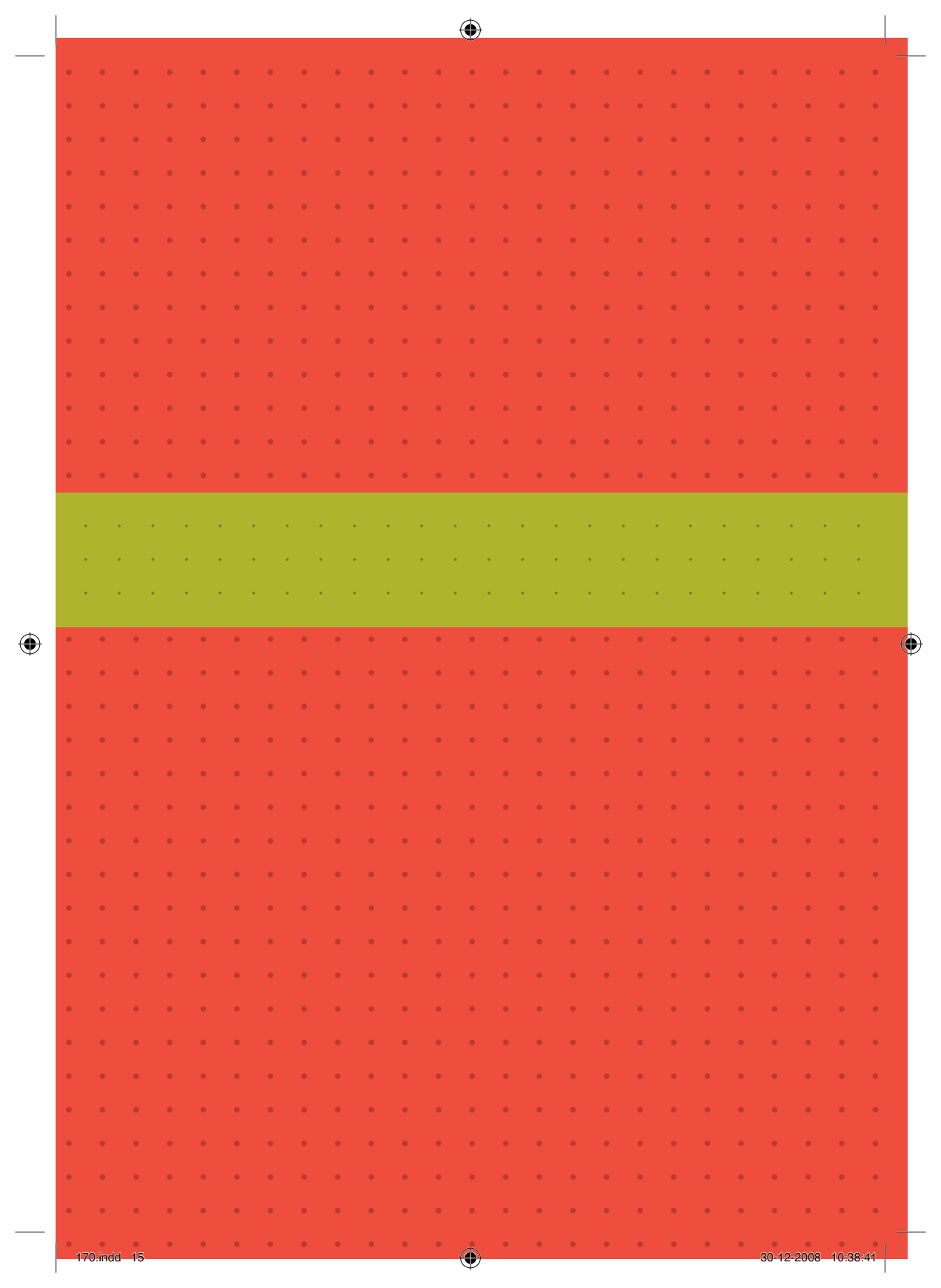
Informatie over de risicoinventarisatie en -evaluatie (RI&E) vindt u op www.rie.nl.

Hebt u naar aanleiding van deze brochure nog vragen, dan kunt u contact opnemen met de afdeling Publieksinformatie van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
Postbus 90801, 2509 LV Den Haag.
Telefoon 0800-9051 (gratis)

Voor meer informatie kunt u ook onze website bezoeken:
www.szw.nl

Voor algemene vragen aan de rijksoverheid en het bestellen van brochures kunt u terecht bij Postbus 51.
Telefoon: 0800-8051
www.postbus51.nl

Ministerie van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid

Postbus 9080 I
2509 LV Den Haag

Bestelnummer 170

Januari 2009

Gratis uitgave